

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

Ei huomautettavaa.

2 b § Päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

10e§:n tunti tunnilta porrastus voi johtaa siihen, että asiakasmaksusta joudutaan tekemään useita uusia päätöksiä, jos asiakkaan palvelutarve muuttuu usein. Lisää viranomaistyötä.

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

Ei huomautettavaa.

5 § Maksuttomat terveystalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Ei huomautettavaa.

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

On hyvä, että asiakasmaksut, joiden suorittamiseen on myönnetty toimeentulotukea, kerryttävät maksukattoa.

Tietojärjestelmät eivät edelleenkään tue riittävästi maksukaton seurantaan ja näin ollen jää edelleen liian paljon asiakkaan omalle vastuulle todentaa maksukaton täytyminen, jos maksukattoa kerryttävää palvelua on saatu eri organisaatioiden tuottamana.

7 b § Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär

Selkeyttävää, että palvelun pitkäaikaisuudelle on laissa määritelmät.

7 c § Pitkääikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkääikaisen perhehoidon ja pitkääikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

Pitkääikaisen tehostetun palveluasumisen asiakas maksaisi vähimmäiskäyttövarallaan myös mahdollisten kuljetusten omavastuuosuudet, vaatteet, henkilökohtaisen hygienian, puhelimesta aiheutuvat kulut ja muut mahdolliset kulut, jotka eivät sisälly palveluun. Käytännön elämän kannalta tulee määritellä kenen kustannusvastuulle pitkääikaisessa tehostetussa palveluasumisessa kuuluvat asukkaan kalusteet, vuode- ja liinavaatteet, vuodesuojat, wc-paperit, lehtitilaukset, ei lääkinnällisenä kuntoutuksena tulevat apuvälineet, virkistysmatkat, virikemateriaalit, vakuutukset jne.

10 b § Pitkääikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkääikaisesta perhehoidosta ja pitkääikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård

Ei huomautettavaa.

10 c § Tuloista tehtävät vähennykset pitkääikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkääikaisessa perhehoidossa ja pitkääikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

Momentti asumismenojen vähentämisestä on epäselvä ja käytännön toteutuksen kannalta hankala ja viranomaistyötä lisäävä. Ympäri vuorokautisen hoidon ja hoivan turvaaminen on palvelun järjestäjälle taloudellisesti raskas velvoite eikä tämän järjestämisvastuun kantajalle tule säätää lisäkuormaa asuntojen ylläpitämisestä. Asumiskustannuksia tulee tukea asumistukijärjestelmän kautta, ei asiakasmaksukertymää leikkaamalla.

10 d § Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkääikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkääikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård

Asumismenojen vähentämiseen tehostetun palveluasumisen osalta on jokin kohtuullisuus määritelmä, rinnastaen kohtuullisuus esim asumistuessa määritelyihin kohtuullisiin asumismenoihin tai toimeentulotuen asumismenojen kohtuullisuusvaateeseen. Asumiskustannukset tehostetussa palveluasumisessa voivat tulevaisuudessa nousta kohtuuttomiksi, jolloin palvelun järjestäjälle tuleva varsinainen asiakasmaksutulo jää marginaaliseksi. Asumiskustannuksiin vaikuttaa merkittävästi paikkakunnan yleinen asumiskustannusten taso, mistä johtuen palvelunjärjestäjät voivat joutua eriarvioiseen tilanteeseen varsinaisen asiakasmaksukertymän osalta.

Lääkekustannusten vähentäminen maksun määrittämisen perusteena olevista tuloista asiakkaan todellisten lääkekustannusten mukaan tuo paljon käytännön haasteita ja lisää viranomaistyötä. Käytännössä asiakkaan todelliset lääkekustannukset vaihtelevat joka kuukausi jo pelkästään sairausvakuutuskorvauskäytäntöjen vuoksi. Lääkkeet maksetaan kolmen kuukauden erissä (vaikka ne toimitettaisiin annosjakeluna), jolloin kuukausina, kun lääkkeet maksetaan, lääkekustannus on isompi. Lääkekustannukset vaihtelevat myös mahdollisten lääkekokeilujen ja kuurilääkkeiden vuoksi. Käytäntö muodostuu mahdottomaksi, jos asiakkaalle määritellään joka kuukaudelle asiakasmaksu lääkekulun vaihdellessa. Niin terveydenhuollon henkilöstön kuin palvelun järjestäjän viranomaistyötä lisää myös muiden kuin sairausvakuutuksesta korvattavien lääkevalmisteiden huomioiminen tuloista tehtäviin vähennyksiin.

Ehdotus: Yksinkertaisempaa olisi huomioida vähennyksenä tuloista sairausvakuutuksen lääkekatto jaettuna 12:sta eli noin 50€/kk. Tai sitten niin, että tehostetun palveluasumisen asiakkaan lääkkeet tulevat sairaala-apteekista ja sisältyvät hoitomaksuun.

10 e § *Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

Pykälä ei määrittele palvelutuntien osalta, sitä huomioidaanko tunnit suunnitelman ja vai toteuman mukaisesti. Lain perusteluissa todetaan, että maksu määräytyy asiakkaan palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien keskimäärän mukaan. Lisäksi perusteluissa todetaan, että asiakassuunnitelmaa tarkistetaan palvelujen tarpeen muuttuessa. Palvelutuntien ollessa 4-38 tuntia kuukaudessa, maksuprosentti muuttuu tunti tunnilta. Asiakassuunnitelma on melko hidas työkalu siihen, jos asiakkaan palvelutarve tilapäisesti kasvaa esim infektion edellyttäessä lisäkäyntejä tai siihen että omaiset voivatkin viikonloppuvierailuillaan tehdä kotihoidon kanssa sovitut tehtävät.

Tuntikohtainen maksunmääräytymistaulukko merkitsee lisää työtä asiakassuunnitelmien tarkistamisiin ja asiakasmaksupäätösten uusimisiin. Asiakkaalle on myös vaikea selvittää, mikä on tuntimuutosten vaikutusmaksuun, koska maksun suhteellinen osuus muuttuu tunti tunnilta. Asiakas voi myös kieltäytyä hänelle välttämättömistä kuntouttavista toimista, jos ne lisäävät hänen palveluaikaansa ja sitä kautta maksua.

Kuntien nykyinen käytäntö porrastaa maksuja tuntihaarukoittain on turvannut joustamismahdollisuuden täsmätä tunteja asiakkaan voinnin vaihdellessa ilman, että on ollut välitöntä tarvetta muuttaa asiakassuunnitelmaa / asiakasmaksua. Ehdotus: voisiko kotihoidon maksu porrastua esim neljän tunnin haarukoissa 1-3; 4-7;...36-39?

10 f § *Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

Ei huomautettavaa.

10 g § *Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkäaikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

Ei huomautettavaa.

10 h § *Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice*

Hyvä, että tukipalvelut voidaan määritellä kuntakohtaisesti, koska tuotantokustannukset vaihtelevat.

Asiakasmaksulaki ei ilmeisesti edelleenkään määrittele lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen maksua tai lyhytaikaisen palveluasumisen maksua?

10 i § Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog

Ei huomautettavaa.

10 j § Maksun määrääminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift

Ko pykälä eikä sen perustelut määrittele, mitä tarkoittaa olennainen maksukyvyyn muuttuminen. Tulee määritellä esim 10%:n vaikutus asiakasmaksuun on oleellinen muutos.

10 k § Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

Ei huomautettavaa.

11 § Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift

Ei huomautettavaa.

13 § Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

Ei huomautettavaa.

14 § Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen

Ei huomautettavaa.

14 a § Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar

Ei huomautettavaa.

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

Ei huomautettavaa.

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

Ei huomautettavaa.

Koivisto Tuija
Keuruun kaupunki - Perusturvalautakunta